

De schepping

‘Ik praat graag over een “cultuur van tederheid”. Het is de stijl van iemand die niet onverschillig staat tegenover anderen, maar zich geroepen voelt om voor hen te zorgen. Het is de stijl die, zelfs in relaties met dingen, weet hoe deze met respect te behandelen, niet met de hebzucht van iemand die altijd maar wil eten, consumeren, bezitten, vasthouden.’

Paus Franciscus

Heilige Vader, tien jaar geleden gaf u ons de encycliek Laudato si'. De franciscaanse inspiratie ervan is vanaf het begin duidelijk. Iedereen associeert de Heilige Franciscus immers met de liefde voor de Schepping. We weten echter dat hij zo respectvol was voor de schepping, niet alleen vanwege zijn persoonlijke "ecologische" zorg, maar ook dankzij zijn geloof, dat 'het Allermooiste in de mooie dingen' wist te herkennen.

De Heilige Bonaventura schrijft dat Sint Franciscus, 'om in alles een aansporing tot liefde voor God te vinden, zich verheugde over alle werken van de Heer en vanuit dat schouwspel van vreugde opsteeg naar de Oorzaak en Reden die aan alle dingen leven geeft'. Hij vervolgde: 'Hij beschouwde het Allermooiste in de mooie dingen en, de voetsporen volgend die in de Schepping waren achtergelaten, achtervolgde hij de Geliefde overal. Hij maakte van alle dingen een ladder voor zichzelf om op te klimmen en Hem te grijpen die alom begerlijk is.'²⁴ In elk geval zou het volstaan om het Loflied van Broeder Zon opnieuw te lezen.

Dit, Heilige Vader, geldt zeker ook voor u. Zou u er kort iets meer over willen vertellen?

24 LegM 9,1: FF 1162.

Het *Loflied* van de Heilige Franciscus is een gebed vol geloof en dankbaarheid aan de Heer. Het is de uitdrukking van een mens die de Heer in het centrum van zijn ziel en zijn bestaan heeft, niet geforceerd, maar bijna vanzelfsprekend. Sint Franciscus was zo vertrouwd met Jezus geraakt dat hij alles aan de Heer toeschreef. Zelfs de meest pijnlijke aspecten, zoals de dood, die een “zus” wordt.

*‘Sint Franciscus was zo vertrouwd met Jezus
geraakt dat hij alles aan de Heer toeschreef.
Zelfs de meest pijnlijke aspecten,
zoals de dood, die een “zus” wordt.’*

Zorg voor ecologie komt voort uit een gevoel van verantwoordelijkheid jegens anderen. Als we verantwoordelijke mensen zijn, betekent dit dat anderen voor ons staan als mensen aan wie we altijd iets verschuldigd zijn. Zelfs de

mensen die na ons komen. Zij verwachten te kunnen leven op een “schone” aarde. Niet alleen schoon in de zin van ecologisch leefbaar, maar ook schoon in termen van relaties – van de relaties tussen naties, tussen cultureel diverse mensen. Ik spreek vaak over de “wegwerpcultuur”, waartegen we moeten strijden. Het is erg moeilijk om afstand te doen van wat overbodig is, omdat het na een tijdje fundamenteel, essentieel lijkt. En dit leidt tot onrecht: mijn overbodige rijkdom is vaak de oorzaak van de armoede van anderen. De Heilige Franciscus begreep dit heel goed, en voor hem was dit geen “sociale” kwestie, maar simpelweg een menselijke kwestie. Een mens is pas echt mens als hij of zij niet alleen aan zichzelf denkt, maar weet dat hij of zij deel uitmaakt van een netwerk van relaties. Wat ik verkeerd doe, blijft niet stilstaan of vastzitten, maar veroorzaakt lijden bij anderen, zelfs als ik ze nooit zie.

Daarom praat ik ook graag over een “cultuur van tederheid”. Het is de stijl van iemand die niet onverschillig staat tegenover anderen, maar zich geroepen voelt om voor hen te zorgen. Het is de stijl die, zelfs in relaties met dingen, weet hoe deze met respect te behandelen, niet met de hebzucht van iemand die altijd maar wil eten, consumeren, bezitten, vasthouden.